

Dim-akkorder og sange på swingrundgang.

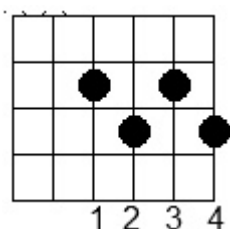
Indledning om dim-akkorder	3
Vores tonerække kort fortalt	3
Dim-akkordens bestanddele	4
Hvorfor en dim-akkord kan gå for 4	5
Et par ekstra kommentarer	6
Swingrundgangen.....	8
Kajs sang	9
Tyggegummikongen Bobbel.....	10
Ain't Misbehavin'	11
To be or not to be	12

Indledning om dim-akkorder.

Dette er en række sange, hvor der indgår den akkordtype, som kaldes en dim-akkord. De er så også på en akkordfølge, som var meget populær i swingtiden, nogle af sangene er jo også swingsange eller inspireret af dem.

Mange står af, når de kommer til denne akkordtype, men når man skal kunne være i stand til at spille sange efter en sangbog med akkordangivelser, så må vi have dim-akkorderne med for fuldstændighedens skyld.

Det gode er så, at du kun behøver at lære tre dim-akkorder, så kan du dem alle. De har også alle tre samme fingerstilling, der ser sådan ud:

Du skal bare øve den ene fingerstilling, på samme måde, som du har lært alle andre akkorder, ved at spille én streng ad gangen og så samlet. Din første reaktion på denne akkord, når du gør det, vil sikkert være, at det var en skrækkelig lyd. Ja, det er det, når vi spiller den alene, men den har en god velklingende funktion, når den spilles sammen med andre akkorder. Den er hvad man kalder en overgangsakkord, en akkord, der laver en trinvis bevægelse mellem to andre akkorder.

Vores tonerække kort fortalt

Tonerækken i vestlig musik består af de 7 stamtoner, c d e f g a h og så de afledte toner, som vi angiver ved at sætte # eller b foran tonen. I akkordangivelser sættes disse tegn bag akkordnavnet, så F# er så F-dur, men hævet et halvt trin. Når tonen hæves et halvt trin, så benævnes den afledte tone ved at sætte -is bag tonenavnet, med andre ord, f# siges fis. Så kan vi også sætte b foran, som gb. Her sænker vi tonen til den afledte tone under stamtonen og benævner den ved at sætte -es bagved, med andre ord, eksemplet kaldes ges. Nogle af stamtonerne har vokalnavne, der sættes bare -s bagpå, f. eks. eb = es. Den skøre undtagelse er hb, der hedder b.

De afledte toner har så to navne, alt efter om de er dannet ved # eller b – eksemplerne ovenfor f# og gb er i virkeligheden den samme tone.

Der er ofte mange, der står af, når de hører det, men vent nu lige lidt med at stå af. Musikkens fagsprog er jo ikke opstået ved, at en eller flere har sat sig ned og fundet et logisk system. Det er opstået ved, at man på et bestemt tidspunkt i musikhistorien har fundet på at kalde noget ved en

bestemt betegnelse, og så hænger det ved som en tradition, også selv om det så for senere slægter virker gåk. Så prøv bare at godtage det som det er, ulogisk eller ej.

Når jeg forklarer dette her med afledte toner i forbindelse med dim-akkorderne, så er det fordi at de ofte bliver baseret på de afledte toner, også selvom man bruger dem i sange, hvor vi synger i stamtonernes tonearter. Derfor måtte det lige forklares, så du forhåbentlig forstår det og kan sige det rigtigt, når du ser dette: D#- Ja, hvad tror du, at det er? Prøv lige.

Hvis du sagde dis-dim, så havde du ret.

For nærmere forklaring af tonesystemet, se min side Tonesystemet, <http://www.akustiskguitar.com/p/tonesystemet-og-nodeskriften.html>.

Dim-akkordens bestanddele

De gængse dur- og molakkorder er opbygget af tre toner, hvoraf en er akkordens grundtone, den tone, der lægger navn til akkorden. På en guitarakkord forekommer de ofte mere end en gang med otte toners mellemrum, for tonerækken begynder forfra, når man når til øverste trin, De er heller ikke altid i rækkefølge på guitarakkorderne, men for overskuelighedens skyld skriver jeg dem i rækkefølge i denne forklaring.

En C-akkord består af de tre toner:

c e g

Hvis vi skal lave den om til mol, så skal vi sænke den midterste tone et halvt trin:

c eb g

Mellem de tre toner i akkorden er der et mellemrum på tre toner, det kalder man en tert. Her skelnes der mellem den lille tert og store tert, den lille tert er et halvt tonetrin mindre end den store. I dur-akkorden er den første tert en stor tert, den bliver så lille i den tilsvarende molakkord. Det gør så den lille tert, som der er fra e til g i durakkorden, til en stor tert i den tilsvarende molakkord fra eb til g.

Men dim-akkorden er med lutter små tertser, det er derfor den hedder dim = diminished, der betyder formindsket.

Så hvis vi skal gøre C til C- så starter det som mol, men så skal intervallet op til næste tone i akkorden også formindskes for at det skal være en dim-akkord:

c eb gb

Nu er dim-akkorden en firklang, altså en akkord med fire toner ligesom -7 akkorderne, hvor man lægger ekstra tone på treklangsakkorden, den syvende tone fra akkordens grundtone, C7 er så: c e g b (OBS! B er lig med b for h!)

Så skal vi gøre Cdim akkorden fuldstændig, så skal vi have yderligere en tone på, en lille tert over gb. Så bliver det:

c eb gb a

Hvorfor en dim-akkord kan gå for 4

Jeg vil så forklare, hvorfor du kun behøver at lære tre versioner af dim-akkorden. Jeg håber ikke du står af, hvis det virker uforståeligt, men glæd dig i hvert fald over, at du kun behøver lære tre akkorder med samme fingerstilling, det er fysisk lettere end meget anden akkordindlæring, som du hidtil har haft, hvor der var stor forskel på akkorderne.

Nu er det sådan, at dur- og molakkorderne har en grundtone, som før nævnt, den tone som lægger navn til akkorden. I vore eksempler er det c, der er grundtonen. Dim-akkorden har ikke en egentlig grundtone, den har ikke en base som de andre toner trækker hjem imod, populært sagt.

Så alle fire toner i dim-akkorden kan være grundtonen, med andre ord: vort eksempel på en dim-akkord kan udover C- også være Eb-, Gb- og A- og hvis du nu husker, at de afledte toner havde to navne alt efter om de dannes af # eller b, så vil det sige, at vort eksempel også kan være D#- og F#-

For yderligere forklaring på akkorder og deres opbygning, se min side om Harmonilæren.

<http://www.akustiskguitar.com/p/harmonilren.html>

Så det er forklaringen: vi har jo tolv toner i vort tonesystem, og da der er fire toner i en dim-akkord, så dækker tre tilsammen alle tolv toner.

Den dim-akkord, som jeg viste i starten på et guitardiagram, er med pegefingeren og langfinger på 2. bånd og ring- og lillefinger på 3. bånd, og de fire toner er:

e b db g

Med andre ord: den kan så være E-, B- Db- og G- og med de afledte toners navne også A#- og C#-

For at danne den dim-akkord, som jeg brugte som eksempel i forklaringen, så skal du rykke dim-akkorden et bånd ned, så pege- og langfinger står på 1. bånd og ring- og lillefinger står på 2. bånd. Har man så fået indøvet fingerstillingen i den ene dim-akkord, skulle det gå af sig selv med de andre.

Den sidste dim-akkord vi mangler tager du så ved at rykke den samme fingerstilling op, så pege- og langfinger kommer bag 3. bånd og ring- og lillefinger kommer bag 4. bånd. Det bliver så med tonerne:

f h d ab

Med andre ord: det er så F- H- D- og Ab- og med de afledte toners dobbeltnavne også A#- og G#-

Så har du alle dine dim-akkorder med disse tre akkorder, det er bare med at hitte rede i dem. Inden sangene er der lige en skematisk oversigt, som kan bruges til opslag, når det kniber.

Et par ekstra kommentarer

Dette her er henvendt til begyndere, der er på vej ud over begynderstadiet. Her tager man så stadig akkorder nede på de første tre-fire bånd af guitaren. Når man senere kommer til at skulle op ad gribebrættet med akkorderne, så vil dim-akkorderne kunne genfindes med samme fingerstilling der. Det bliver så ikke i denne omgang, men når du er nået til at komme længere op ad gribebrættet, så prøv da at finde ud af tonernes navne der, og prøv at regne ud, hvor dim-akkorderne ligger der med den indlærte fingerstilling.

Og en ekstrakommentar: på de to af dim-akkorderne, den på 1. bånd og den på 2. bånd, der må en af de to løse dybe strenge godt slås an, den første a-strengen, 5. streng, den anden e-strengen, 6. streng.

Oversigt

Fingerstillingen til dim-akkorden ser sådan ud:

Når der i nedenstående tabel står båndangivelse, så betyder det hvor pege- og langfinger er placeret, de to andre fingre er i næste bånd.

Akkordnavn Kan også være angivet med dim eller ° efter akkordtegnet	Hvilken position Pege- og langfingers placering	De to dybe løse strenge
C- Eb- D#- Gb- F#- A-	1. bånd	A-strengen, 5. streng må slås an
C#- Db- E- G- B- A#-	2. bånd	E-strengen, 6. streng, må slås an
D- F- Ab- G#- H-	3. bånd	Ingen af dem må slås an

Swingrundgangen

Den akkordrundgang, som går igen i flere af sangene, er en rundgang, som var meget populær i swingtiden. I D-dur er den:

D D#- Em A7

Det er meget lig med den lille vamp, men med dim-akkorden smidt ind som en overgangsakkord, der danner et trin op til Em, for den ligger på de halve trin mellem d og e.

I C-dur er det:

C C#- Dm G7

Nogen af sangene er noteret i D-dur andre i C-dur, men prøv om du kan spille dem i begge tonarter alle sammen. Prøv dem også i G-dur:

G G#- Am D7

Kajs sang

Povl Kjøller

D D#- Em A7
Hej med dig jeg hedder Kaj

D D#- Em A7
Kaj, Kaj, Kaj - ja det er mig.

D D#- Em
Du-bi, du-bi, du-bi-dej

A7 D
Kaj, Kaj, Kaj, Kaj det' mig.

G
Jeg kaldes skønne Kaj, grønne Kaj,
D

kender du mig? Si'r du nej!

G
Skønne Kaj, grønne Kaj.

A7
Det' mig, mig, mig!

Hej med dig jeg hedder Kaj...

Tyggegummikongen Bobbel

Mogens Wentzel Andreasen

D D#- Em A7
Tyggegummikongen Bobbel
D D#- Em A7
sidder i sin gummipoppel
D G
synger tyggegummisange
A7 D
for en tyggegummislange

I hans slot af tyggegummi
med de mange flotte rum i
sidder tyggegummikongen
midt på tyggegummitronen

Alle folk fra kvist til kælder
spiser gummifikadeller
drikker tyggegummivander
af de store gummikander

De har tyggegummitunger
de får tyggegummiunger
går med tyggegummihatte
og har tyggegummikatte

De har tyggegummistuer
fyldt med tyggegummifluer
de har tyggegumminæser
der kan vippe når det blæser

Ain't Misbehavin'

Fats Waller

C C#-
No one to talk with,
Dm G7
All by myself,
C C#-
No one to walk with,
 Dm G7
But I'm happy on the shelf
C C#-
Ain't misbehavin',
Dm G7 C
I'm savin' my love for you.

I know for certain,
The one I love,
I through with flirtin',
It's just you I'm thinkin' of.
Ain't misbehavin',
I'm savin' my love for you

E7 Am
Like Jack Horner in the corner
E7
Don't go no where,
Am
what do I care,
 D7 G7
Your kisses are worth waitin' for

I don't stay out late,
Don't care to go,
I'm home about eight,
Just me and my radio
Ain't misbehavin',
I'm savin' my love for you

To be or not to be

Leo Mathiesen Svend Hauberg, 1942

C C#- Dm G7
To be or not to be
C
that's the question
D7 G7
but not to me,
C C#-
because I know I'll always
Dm G7 C G7
be in love with you.

I see that you're the one
and I'm positive you'll agree,
because I'll always love you
just the way I do.

E7 Am
I will put it like mister Romeo
E7 Am
when he entered the balcony
E7 Am
he said: Juliet my fiancée
D7 G7
how'd you like to marry me?

To be or not to be
that's the question
but not to me,
C C#- Dm G7 C
because I know that very soon we'll be a happy family.